

Název školy: **Jabok – Vyšší odborná škola sociálně pedagogická a teologická**
Název předmětu: **T229 Religionistika**
Typ předmětu: **přednáška, kombinovaná forma studia**
Vyučující: **Mgr. Zdenko Š Širka, PhD sirka@jabok.cz**

Religionistika

Anotace:

Předmět poskytne informace o náboženství obecně, o významných světových náboženstvích, o religiozitě a jejím zkoumání, o současné religiozitě. Předmět má čtyři velké okruhy (tři teoretické, jeden praktický): náboženství jako fenomén; přehled světových náboženství; současná náboženská scéna, náboženství v pomáhajících profesích.

Výuka probíhá v hybridní podobě: kontaktní výuka na Jaboku spojená se samostudium v Moodle a průběžným tutorováním.

Kurz v Moodle: <https://moodle.jabok.cuni.cz/course/view.php?id=294>

Klíč k zápisu: **religio**

Cíle:

Předmět připraví studenty k setkávání s náboženskými fenomény v sociálních službách. Vede k toleranci, dialogu a spolupráci.

Podmínky na absolvování předmětu:

- Splnit činnosti v Moodle (testy a diskuse) na 100% (před závěrečným pohovorem)
- Odevzdat přes Moodle religionistický pastorační rozhovor (před závěrečným pohovorem)
- Absolvovat závěreční ústní pohovor.

Pohovor:

- možnost přihlásit se na pohovor od 01. 01. 2025
- pohovor je ústní (osobně, dle potřeby může být i online, máte-li pádný důvod)
- Na období leden-únor budou některé termíny předem vypsány (nutno zapsat se do tabulky), bude možné domlouvat se i individuálně emailem.
- student/ka si losuje jednu otázku, bez přípravy odpovídá, zkoušející klade dodatečné otázky.
- student/ka krátce představuje svůj religionistický pastorační rozhovor
- trvání pohovoru: ca. 15 minut
- Kritéria hodnocení: znalost látky; způsobilost argumentovat, dávat do souvislostí, umět srozumitelně vysvětlit, schopnost strukturovat odpověď
- Potřebné studijní materiály jsou v Moodle: oskenované texty ve formátu pdf a prezentace ve formátu ppt.
- Jeden exemplár protokolu přinést pro vyučujícího na pohovor.
- Viz „Opora pro zkoušku“ pro seznam a popis otázek.

Religionistický pastorační rozhovor:

- Klíčová část tohoto předmětu
- uskutečnit religionistický pastorační rozhovor s kýmkoliv na jakémkoliv náboženské téma (kromě tradičního křesťanství!!!), sepsat protokol a odevzdat
- partner rozhovoru tedy může být např. budhista, muslim, žid nebo stoupenec Hare Krišna; zkuste využívat zkušenosti z odborných praxí; téma rozhovoru by se mělo týkat náboženství
- V textové podobě odevzdat *před* zkouškou protokol pastoračního rozhovoru, jeden exemplár přinést so sebou, a krátce případ představit
- Rozsah: 2-4 Normostrany (řádkování 1,5, písmo 12b)
- Struktura: titulní strana // kazuistika, popis případu, kontext: kdo, kde, kdy jak, proč // protokol rozhovoru // vlastní vyhodnocení
- Odevzdat přes Moodle aspoň 24 h před závěrečným pohovorem
- Jeden exemplár protokolu přinést pro vyučujícího na pohovor.

Okruhy témat (opora pro zkoušku):

Otázka #1

Definice náboženství • typologie náboženství (dělení podle...) • religionistika (metody, předmět, obor) • základní postoje k transcendentní skutečnosti • globální geografie současného náboženství • náboženství na mapě ČR

Otázka #2

hinduizmus a indická náboženská tradice • védské náboženství • hinduismus v současnosti • svátky • projevy zbožnosti a obřady • články víry a poutě • Buddhismus (původ a terminologie) • buddhistické spisy • rozdělení buddhismu • formy víry a praxe buddhismu • meditace • svátky • buddhistická etika • buddhismus dnes •

Otázka #3

původ judaismu • dějiny národa • literatura judaismu • židovské mystické směry • víra a náboženská praxe judaismu • Holokaust • svátky a typy judaismu • židovský způsob života • islám • modlitba v islám • Korán a vyznání víry • Muhammad a jeho příběh • pět základních pilířů islámu • posvátná místa a mešity v islámu • sunité a šíité • Korán

Otázka #4

• nová religiozita v křesťanství • atypické směry vycházející z křesťanství • mimokřesťanská nová religiozita • současný eklektismus • pojem a význam slova sekta, sektářství • znaky sektářství • fundamentalismus a extremismus • Sociálně patologické jevy • Mezináboženské vztahy modely vztahů • náboženství a stát •

Doporučená studijní literatura a studijní pomůcky

- HELLER, Jan a MRÁZEK, Milan. *Nástin religionistiky: uvedení do vědy o náboženstvích*. 2., rev. vyd. Praha: Kalich, 2004.
- HORYNA, Břetislav. *Úvod do religionistiky*. 1. vyd. Praha: Oikúmené, 1994.
- ŠTAMPACH, Odilo Ivan. *Malý přehled náboženství*. Tišnov: Sursum, 1992.
- ŠTAMPACH, Odilo Ivan. *Na nových stezkách ducha: přehled a analýza současné religiozity*. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 2010.
- ŠTAMPACH, Odilo Ivan. *Náboženství v dialogu: kritické studie na pomezí religionistiky a teologie*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1998.
- ŠTAMPACH, Odilo Ivan. *Přehled religionistiky*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008.
- PIKHART, Marcel. *Úvod do obecné religionistiky pro studenty sociálních oborů*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2006.
- WOLF, Josef. *Člověk ve světě náboženství*. 1. vyd. Praha: Unitaria, 1992.
- KIRSTE, Reinhard, TWORUSCHKA, Udo a SCHULTZE, Herbert. *Svátky světových náboženství*. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 2002.
- KÜNG, Hans. *Po stopách světových náboženství*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006.
- HORYNA, Břetislav a PAVLINCOVÁ, Helena. *Dějiny religionistiky: antologie*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2001.
- PEJŘIMOVSKÝ, Josef. *Náboženství: původ, zkoumání, srovnávání*. V MCM vyd. 1. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1998.
- HANUŠ Jiří (ed.): *Náboženství v době společenských změn*, MU, Brno 1999
- KÜNG Hans: *Světový étos*. Projekt, Archa, Zlín 1990
- LUŽNÝ Dušan: *Nová náboženská hnutí*, Masarykova univerzita, Brno 1997
- VOJTÍŠEK Zdeněk: *Encyklopedie náboženských směrů v České republice*, Portál, Praha 2004